

Färdplan

Nära vård i Västernorrland

Ett samverkansdokument mellan Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge, Örnsköldsviks kommun och Region Västernorrland.

Färdplanen antas av länsledningen Hälsam och godkänns av högsta tjänsteledningen.

Innehåll

1 Inledning	3
2 Nuläge och önskat nyläge.....	4
3 Färdplan Nära vård	4
3.2 Övergripande prioritering	4
3.1 Prioriterade målgrupper och inriktning nya arbetsätt	4
4 Systemledning	5
5 Ansvar och roller.....	5
5.1 Högsta tjänsteledning (RD/KD).....	5
5.2 Hälsams länsledning.....	6
6 Prioriterade utvecklingsområden 2025 - 2026.....	7
6.1 Påbörjade arbeten som fortsätter.....	7
6.2 Prioriterade områden 2025.....	7
6.3 Prioriterade områden 2026.....	8
7 Prioriteringar 2027 - 2030	8
8 Uppföljning	8
9 Samverkande dokument	8

1 Inledning

Nära vård är samlingsnamnet för den nationella omställning som pågår av svensk hälso- och sjukvård och omsorg där riksdagen pekat ut en ny långsiktig inriktning. Genom nya arbets- och synsätt flyttas fokus från organisation till att arbeta mera personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande. Det är en nödvändig omställning för att bevara tilliten till svenska välfärdssystemet och möta invånarnas behov.

Omställningen behöver göras i två dimensioner. Det handlar dels om dimensionen samhällsomställning som skapar förutsättningar för den andra dimensionen, att ställa om hälso- och sjukvården. Samhällsomställningen kan ses som förutsättningsskapande och innefattar delar som digital utveckling, bredbandsutbyggnad, anpassat bostadsbyggande. En annan viktig del i samhällsomställningen är utveckling av det förebyggande folkhälsoarbetet.

Ingen verksamhet kan ensamt lösa välfärdens utmaningar. Primärvården, som utförs av kommuner, regioner och privata utförare, är navet i nära vård som i sin helhet involverar all hälso- och sjukvård och omsorg. För att lyckas och för att skapa förutsättningar för god hälsa på lika villkor, ökad jämlikhet i levnadsvillkor i befolkningen och närma oss hälsomålet i Agenda 2030, krävs kontinuerlig och mer långtgående samverkan med fler aktörer. Det innebär samverkan med våra invånare, inom och mellan kommunal och regional verksamhet samt andra delar av välfärdssystemet. Omställningen är en möjlighet och en nödvändighet för att klara den demografiska utvecklingen, det ekonomiska läget och rådande situation avseende kompetensförsörjning.

Länets vision och riktningssivare för omställningen är avsiktsförklaring god, jämlik hälsa och en nära vård och den länsgemensamma målbilden för god och nära vård i Västernorrland 2030, politiskt antagna av kommunerna och regionen gemensamt.

Figur 1. Länets målbild, en god och nära vård i Västernorrland 2030.
Antagen av regionen och alla länets kommuner.

2 Nuläge och önskat nyläge

Högsta tjänsteledningen, regiondirektören tillsammans med kommundirektörerna, och politiskt förtroendevalda inom hälso- och sjukvård och omsorg har tydligt pekat på behovet av ökad omställningstakt av nära vård. Framförallt avseende införanden av fler arbetssätt, där länet använder gemensamma resurser mer effektivt än idag. Olika aktiviteter genomförda av högsta tjänstledningen, länsledningen HälSam tillika tidigare programstyrgrupp Program god och nära vård i Västernorrland med flera belyser att det saknas en tydlig och gemensam riktning för omställningsarbetet under den politiska målbilden. Det behövs för att utvecklingen ska bli bättre sammanhängande och effektiv.

Goda exempel på utvecklingsarbete finns men systematiken att skala upp och breddinföra uteblir. Omställningen upplevs på vissa håll frivillig och det saknas gemensamma utvecklingsarbeten inom områden där andra län visar framgång, exempelvis gemensam plan för primärvård.

Önskat nyläge är ett starkare och mer systematiskt samverkansarbete där ansvar och roller är tydligt definierade, gemensamma aktiviteter är utpekade och förankrade samt att mål/delmål är uttalade för innevarande år. HälSams länsledning har förtydligat och fortsätter att förtydliga sin ledningsfunktion för utvecklingen av god och nära vård inom relevanta och gemensamma områden för skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Tillsammans leder detta till ökad omställningstakt och effektivt resursutnyttjande.

3 Färdplan Nära vård

Denna färdplan har främst fokus på dimensionen att ställa om hälso- och sjukvården och omsorgen och riktar sig till HälSams länsledning och ansvaret för färdplanens aktiviteter utgår ifrån denna nivå. Färdplanen är länsledningens strategi för att nå önskat nyläge och den politiska målbilden. Planen innehåller de utvecklingsåtgärder som länsledningen gemensamt prioriterar att genomföra. För att omställningen ska kunna genomföras i sin helhet behöver varje part ta fram lokala planer och aktiviteter i linje med länsledningens färdplan och målbilden.

Färdplanen antas av länsledningen HälSam och godkänns av högsta tjänsteledningen. Detta är viktigt i och med att arbetet utgår ifrån hälso- och sjukvården, omsorgen och skolan med starka påverkan/beroenden till andra verksamheter internt och externt där högsta tjänsteledningen har det yttersta systemledningsansvaret. Se vidare systemledning avsnitt 4.

3.2 Övergripande prioritering

För att möta framtidens behov av vård och omsorg behöver behovet förskjutas och förminsкас, för att det ska vara möjligt är en vägledande prioritering i allt arbete förebyggande och tidiga insatser.

3.1 Prioriterade målgrupper och inriktning nya arbetssätt

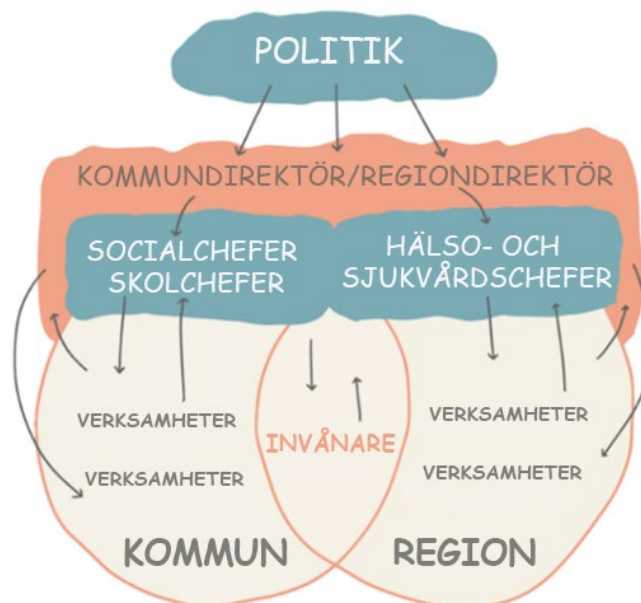
I gemensamma förändringsaktiviteter prioriteras målgrupper med komplexa behov och/eller tidiga insatser. Det innebär att arbetssätt som leder till effektiv resursanvändning och färre suboptimeringar ges hög prioritet. Det innebär att mest sjuka äldre, våra mångbesökare samt barn och unga är prioriterade målgrupper i omställningsarbetet.

Exempelvis arbetssätt där tidiga insatser minskar större gruppers behov av mera omfattande insatser eller där våra invånare erbjuds personcentrerade och lätt tillgängliga insatser. Fungerande arbetssätt, processer eller utvecklingsarbeten skalas upp och det som inte ger effekt avslutas snabbare.

4 Systemledning

Systemledning nära vård består av två tjänstenivåer som är förutsättningskapande för varandra.

- Högsta tjänsteledning, region- respektive kommundirektörerna, är systemledning i samverkan i frågor som rör kommunal och regional verksamhet inklusive nära vård. Detta är centralt med anledning av ansvaret för helheten och omställningen av nära vård upp till samhälls nivå.
- Länsledning HälSam är systemledning i samverkan för hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola under högsta tjänsteledning. I och med att länsledning HälSam är en samverkansfunktion krävs förankring av samverkansbeslut vidare i varje organisation, till ledningsgrupper respektive politiska nämnder.

Figur 2. Illustration systemledning nära vård i Västernorrland.

5 Ansvar och roller

5.1 Högsta tjänsteledning (RD/KD)

Högsta tjänsteledningen är ytterst ansvarig för det uppdrag kommunerna och regionen fått av politiken att genomföra. Högsta tjänsteledningen är förutsättningskapare för HälSams länsledning, att integrera länsledningens arbete med övriga verksamheter/förvaltningar, råd och nätverk som de ansvarar för. Exempel på områden är kommunikation, HR, tekniska verksamheter, samhällsbyggnad, folkhälsa, infrastruktur, juridik och IT/digitalisering.

En viktig förutsättning är kontinuerlig dialog mellan högsta tjänsteledning och HälSams länsledning för, av högsta tjänsteledning, anpassning av ekonomi och personella resurser som främjar omställningsarbetet upp till koncernnivå samt politisk förankring i frågor utanför länsledningens ansvarsområde.

5.2 HälSams länsledning

HälSams länsledning är ansvarig utförare av omställningsarbetet under högsta tjänsteledning. Ett uppdrag i linje med samverkansstrukturens övergripande mål att skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård aktivt bidrar till utvecklingen av tidiga, sammanhållna, tillgängliga och personcentrerade insatser för barn och unga, vuxna och äldre (ur Samverkansstruktur HälSam - Samverkan mellan länets kommuner och Region Västernorrland).

I gemensamma utvecklingsarbeten är omställningen till nära vård en integrerad del. Exempelvis via länssamordningsgrupper, lokala samverkansgrupper och/eller specifika utvecklingsprocesser/-projekt. Att förstärka gemensamma lednings- och samverkansfunktioner kommun-region, är en nationellt utpekat framgångsfaktor i nära vård.

Länsledningens gemensamma ansvar

Länsledning har det gemensamma ansvaret att:

- Prioritera, planera, driva och följa upp omställningsarbetet i/av verksamhet.
- Rapportera resultat och effekter till högsta tjänsteledning samt lyfta behov till/från andra verksamheter som påverkar omställningsarbetet/-takten och som de själva inte ansvarar för.
- Styra det stöd som finns i tidigare program God och nära vård i Västernorrland till att stödja färdplanens prioriterade utvecklingsåtgärder på det systematiska sätt som länsledningen önskar.

Länsledningens omsättning av färdplanen i praktiken

Länsledningens omsättning av färdplanen i praktiken säkerställs genom att:

- Prioriterade områden följs upp vid varje länsledningsmöte
- Återrapport till KD/RD två gånger per år från Länsledningens presidium.
- Länsledningens presidium ansvarar löpande för att signalera till KD/RD om frågor man inte råder över där systemledningen behövs för att möjliggöra omställningen.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören är utöver det en viktig länk mellan Länsledning och KD/RD.

Eget ansvar i respektive organisation

Det egna ansvaret i respektive organisation innebär att:

- Respektive organisation bidrar till utveckling genom att förstärka gynnsam samverkanskultur och ge förutsättningar för relevanta medarbetare att representera i olika samverkansgrupperingar.
- Respektive organisation ansvarar för att förstärka integrering av omställningen till nära vård och verksamhetsutveckling i egen verksamhet/organisation.

6 Prioriterade utvecklingsområden 2025 - 2026

I detta avsnitt beskrivs prioriterade utvecklingsområden och utvecklingssatsningar med årsvis fördelning 2025 respektive 2026. Inklusive påbörjade arbeten som fortsätter.

6.1 Påbörjade arbeten som fortsätter

Det finns ett antal påbörjade utvecklingsarbeten i länet som behöver fortsätta och de är:

1. Fortsatt utvecklingsarbete enligt Handlingsplan Beroende och Skadligt bruk som förberedelse inför förväntade samsjuklighetsreformen 2027.
2. Breddinförandet av samverkansmodellen "BarnSäkert 0-6 år" och uppföljning av det.
3. Projektet "Organisationsöverskridande multidisciplinärt demensteam" med pilot i Örnsköldsvik fortsätter och utvärderas för eventuellt breddinförande därefter.

6.2 Prioriterade områden 2025

Prioriterade områden för verksamhetsåret 2025:

- Utvecklad lokal samverkan (LSG) – HälSamstrukturen med lokala samverkansgrupper måste komma igång på allvar för det är på lokal nivå omställningen kan se. Detta ska ske inom alla områden, barn/unga, vuxna och äldre enligt HälSams samverkansstruktur. Initialt ska det säkerställas att det finns fungerande lokal samverkan i alla kommuner samt säkra upp det stöd som behövs för samverkansarbetet i kommun och region. Med en väl fungerande samverkan skapas grunden för att gå från ord till handling, den lokala samverkan är nyckeln till breddinförande av omställningsarbetet.
- Digitaliseringsomställning – genomgående för hela färdplanstiden är digitaliseringsomställningen en viktig och prioriterad fråga.
  - SIP på distans (videodistanstekniken) är breddinfört och det finns potential att öka antalet genomförda SIP:ar på distans, antalet genomförda SIP på distans ska öka.
  - Utveckla distansvård – utveckla länsgemensamma arbetssätt för hur vi kan arbeta med hem- respektive egenmonitorering – medicinska bedömningar på distans samt digitala läkarkontakter.
  - Påbörja arbete för en sammanhållen vård och omsorgsdokumentation, ett långsiktigt arbete där ett stort förarbete behövs med hjälp av digitaliseringsrådet.
- Påbörja en uppföljning av hemsjukvårdsavtalet i syfte att revidera och förbättra avtalet. Projektplan för genomförande inkl. tidsplan behöver fastställas.
- Breddinföra tidiga samordnade insatser (TSI) för barn och unga i alla kommuner.

6.3 Prioriterade områden 2026

För verksamhetsåret 2026:

- Gemensamma bemanningslösningar nära brukaren. Det finns olika lösningar för att jobba mer integrerat mellan region och kommun. Prioriteringen innebär att arbets sätt som är styrda utifrån behov ska utvecklas med fokus på gemensamma bemanningslösningar.
- Digitaliseringsomställning – genomgående för hela färdplanstiden är digitaliseringsomställningen en viktig och prioriterad fråga.
  - Utveckla arbetet med Digitalt väntrum som innebär utökad vård-vårdkontakt. Exempelvis att kommunens sjuksköterskor via digital plattform kan konsultera läkare från hälso- och vårdcentraler.
- Utveckla arbetet kring egenvård som en naturlig del av vården och omsorgen.

7 Prioriteringar 2027 - 2030

Långsiktiga planeringar påverkas ofta av olika beroenden och från nationellt håll pågår flertalet utredningar som kan komma att påverka länets prioriteringar framgent. Bland annat kan den nya socialtjänstlagen, utredningens om förbättrad elevhälsa samt aviserade beslut om samsjuklighet påverka kommande års aktiviteter och prioriteringar.

Länsledning HälSam ansvarar för planering av kommande års prioriterade områden. Detta behöver även samordnas med respektive organisations tidsplaner för verksamhetsplanering och budget.

8 Uppföljning

Uppföljning av nära vård är en integrerad del av ordinarie verksamhetsuppföljning likväl som omställningen är en del av ordinarie verksamhetsutveckling, följs på samma sätt och som en självklar del i både kommun och region. Exempelvis utvärdera omställningsarbetet lokalt och i samverkan i relation till de nationella målen respektive den politiska och gemensamt antagna målbilden i länet.

Uppföljning av aktiviteter i färdplanen sker löpande och årsvis via länsledningen HälSam.

9 Samverkande dokument

Viktiga samverkande dokument med påverkan och beroende till färdplanen är:

- Avsiktsförklaring god, jämlik hälsa och en nära vård (daterad 210514).
- Målbild för God och nära vård 2030 (daterad 210514 tillsammans med Avsiktsförklaring)
- Samverkansstruktur HälSam - Samverkan mellan länets kommuner och Region Västernorrland.
  - Länsledning HälSams beslutsprocesser – Överenskommelse mellan Region Västernorrland och kommunerna i Västernorrlands län.
- RUS, Regional utvecklingsstrategi för Västernorrland 2020 - 2030.
- Nationella styrdokument nära vård.